

Vergaderjaar 2009–2010

32 245

Samenvoeging van de gemeenten Margraten en Eijsden

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 1 februari 2010

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

Blz.

1. Inleiding	1
2. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling en het coalitieakkoord	2
3. Financiële aspecten	4

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij merken op dat er wordt gesproken over een gemeente met ruim 25 000 inwoners, terwijl de bestaande gemeenten in totaal 24 756 inwoners tellen. Wordt er op groei gerekend? Gaat het fenomeen krimp aan deze gemeenten voorbij? Wat zullen de consequenties voor de nieuw te vormen gemeente zijn van het feit dat er per 1 januari 2010 niet 25 000 of meer inwoners zullen zijn? Deze leden ontvangen hierop graag een reactie van de regering.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel om te komen tot een samenvoeging van de gemeenten Margraten en Eijsden. Zij zien hierin een vervolg op de pogingen van de provincie Limburg om de bestuurskracht in de provincie te vergroten. Deze leden zijn blij met de unanieme instemming van beide betrokken gemeenteraden. Vooraleer over te gaan tot verdere behandeling van dit wetsvoorstel willen deze leden de gelegenheid nemen nog een aantal vragen te stellen.

¹ Samenstelling:

Leden: Halsema (GL), Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), De Pater-van der Meer (CDA), Van Bochove (CDA), Gerkens (SP), Sterk (CDA), Algra (CDA), De Krom (VVD), onder-voorzitter, Boelhouwer (PvdA), Leerdam (PvdA), voorzitter, Griffith (VVD), Pechtold (D66), Irrgang (SP), Brinkman (PVV), Kalma (PvdA), Van Raak (SP), Van der Burg (VVD), Schinkelshoek (CDA), Leijten (SP), Thieme (PvdD), Bilder (CDA), Anker (CU), Heijnen (PvdA) en Laaper-ter Steege (PvdA).
Plv. leden: Azough (GL), Teeven (VVD), Van der Vlies (SGP), Joldersma (CDA), Smilde (CDA), Polderman (SP), Spies (CDA), Knops (CDA), Aptroot (VVD), Vermeij (PvdA), Wolbert (PvdA), Zijlstra (VVD), Van der Ham (D66), Van Gerven (SP), De Roon (PVV), Heerts (PvdA), Van Bommel (SP), Remkes (VVD), Çörüz (CDA), De Wit (SP), Ouwehand (PvdD), Van Haersma Buma (CDA), Cramer (CU), Kraneveldt-van der Veen (PvdA) en Timmer (PvdA).

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel tot gemeentelijke herindeling. Belangrijke criteria ter beoordeling van de noodzaak van herindeling zijn voor deze leden de bestuurskracht van gemeenten, de interne samenhang en, in de eerste plaats, het draagvlak onder de bevolking. Ook de regering zegt dat herindelingen alleen plaats zullen vinden van onderaf, als hiervoor steun is van de bevolking.

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het wetsvoorstel inzake de samenvoeging van de gemeenten Margraten en Eijsden. Het wetsvoorstel geeft deze leden geen aanleiding tot het stellen van vragen in de schriftelijke voorbereiding van de parlementaire behandeling.

Met betrekking tot het aanhangige wetsvoorstel herhalen de leden van de PVV-fractie nogmaals hun standpunt met betrekking tot gemeentelijke herindelingen. Zij blijven van mening dat zulke ingrijpende veranderingen te allen tijde dienen te worden gedragen door de meerderheid van de inwoners van de betrokken gemeenten. Maatschappelijke draagvlak is hier primair bepalend. Op dit punt willen zij graag nog enkele opmerkingen maken.

De leden van de SGP-fractie constateren dat er in beide gemeenten sprake is van lokaal draagvlak. Dat is voor hen een belangrijke voorwaarde bij de beoordeling van herindelingen. Niettemin hebben ze enkele vragen naar aanleiding van dit voorstel, met name wanneer zij kennis nemen van de motivering.

2. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling en het coalitieakkoord

Toets bestuurskracht en duurzaamheid

De leden van de CDA-fractie vragen de regering aan te geven wat de belangrijkste oorzaken zijn voor het feit dat samenwerking niet de gewenste bestuurskrachtvergroting heeft opgeleverd.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de nieuw te vormen gemeente Eijsden-Margraten in omvang relatief beperkt blijft ten opzichte van enkele grote buurgemeenten. Deze leden begrijpen wel dat de herindeling mogelijkheden biedt om de intergemeentelijke samenwerking beter te laten verlopen en te komen tot echte versterking van de bestuurskracht. Wel leeft bij hen de vraag hoe de regering de duurzaamheid van de voorgestelde herindeling beoordeelt, in het licht van de te verwachten bestuurskracht van de nieuwe gemeente en het evenwicht tussen de gemeenten en haar bureaus.

In de toelichting lezen de leden van de SGP-fractie dat de bestaande samenwerking tussen de gemeenten Eijsden en Margraten belemmeringen met zich meebracht. Deze leden vernemen graag op welke wijze de regering ervan overtuigd is geraakt dat de gemeentelijke herindeling van dezelfde gemeenten deze belemmeringen wel weg zal nemen. Hoe is het mogelijk dat samenwerking belemmeringen met zich meebracht, terwijl herindeling een bestuurskrachtige gemeente zal bewerkstelligen? Er wordt tevens gesproken over de ontwikkeling van een bestuurskrachtige gemeente. Hiervan is bij de herindeling blijkbaar niet op voorhand sprake. Wanneer moet de nieuwe gemeente naar het oordeel van de regering de bestuurskracht op orde hebben? Wat is de verwachting ten aanzien van de mogelijkheid om dit te realiseren? Zij ontvangen graag een reactie van de regering op deze punten.

Toets interne samenhang

De leden van de PvdA-fractie willen graag geïnformeerd worden over het kernenbeleid van de nieuw te vormen gemeente. Zij zien een plattelands-gemeente ontstaan met een relatief groot oppervlak en veel kleine kernen en vinden het van belang dat burgers zo dicht mogelijk bij het bestuur betrokken worden. Juist een herindeling is ook een kans om hierin naar verbeteringen te streven.

Toets regionale samenhang en evenwicht

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de nieuwe gemeente grenst aan Maastricht, dat op haar beurt ook direct grenst aan België. Daarom willen deze leden graag weten welke invloed de herindeling heeft op de ontwikkelingsmogelijkheden van de gemeente Maastricht en hoe de samenwerking met deze gemeente door de nieuwe gemeente vormgegeven wordt.

Beschrijving maatschappelijk draagvlak

De leden van de CDA-fractie vragen in welke mate de burgers gebruik hebben gemaakt van de informatieavonden. Met andere woorden: hoe gering was de opkomst?

De leden van de SP-fractie merken op dat de regering in de memorie van toelichting in gaat op het maatschappelijke draagvlak en wat er is gedaan om de inwoners te betrekken bij het voorstel. Zij geeft echter geen oordeel over deze inspanningen. Wat is het oordeel van de regering over het maatschappelijke draagvlak? Hoeveel inwoners zijn geraadpleegd voordat het herindelingsontwerp op 22 oktober 2008 is vastgesteld? Wat was de opkomst op de vijf informatiebijeenkomsten? Deze leden ontvangen graag nadere informatie en een reactie van de regering op deze punten.

In de visie van de leden van de PVV-fractie dienen er bij gemeentelijke herindelingen altijd bindende referenda te worden gehouden. Voor dit herindelingsvoorstel is dat niet adequaat gebeurd, waardoor er niet van een zorgvuldig proces kan worden gesproken. Wel is hier sprake van een groot bestuurlijk draagvlak en laat de afwezigheid van grote maatschappelijke oppositiegroeperingen ook zien dat de meerderheid van de bevolking niet negatief tegenover deze herindeling staat.

Regionaal draagvlak

De leden van de CDA-fractie vragen of de kern van de bezwaren (zienswijze) van de gemeente Maastricht was dat de gemeenten Eijsden en Margraten zelfstandige gemeenten moeten blijven of heeft de zienswijze van de gemeente Maastricht in de oorsprong te maken met eigen territoriale ambities? Graag ontvangen deze leden een reactie van de regering op dit punt.

De leden van de PVV-fractie merken op dat de gemeente Maastricht, toch niet de minste gemeente, een tegenstander van bovengenoemde herindeling is aangezien deze niet leidt tot versterking van de regionale bestuurlijke slagkracht en de bijdrage van deze nieuwe gemeente aan de regio op tal van terreinen als minimaal wordt gezien. Deze leden willen graag weten in hoeverre deze negatieve opinie serieus is genomen in het besluit tot samenvoeging.

3. Financiële aspecten

De leden van de SP-fractie merken op dat de regering aangeeft dat de nieuwe gemeente ongeveer € 0,5 mln. minder gaat ontvangen uit de algemene uitkering van het gemeentefonds dan de twee gemeenten nu gezamenlijk ontvangen. De regering verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere efficiencyvoordelen van de nieuwe organisatie. Wat gebeurt er als deze verwachtingen uitblijven, zo vragen deze leden. Herindelingen kosten geld, de uitkering op grond van de maatstaf herindeling zal hiervoor nodig zijn. Wat als blijkt dat er straks toch een tekort op de begroting ontstaat als gevolg van de herindeling? Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering op dit punt.

De voorzitter van de commissie,
Leerdam

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx